

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžsk/103/2017
Identifikačné číslo spisu: 8016200750
Dátum vydania rozhodnutia: 24.07.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:8016200750.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členov senátu JUDr. Judity Kokolevskej a Mgr. Viliama Pohančenika, v právnej veci žalobcu: U. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom Š. Č.. XXX/XX, L., zastúpený JUDr. Mariánom Ďurinom, advokátom so sídlom Sibírska č. 4, Bratislava, proti žalovanému: Ministerstvo obrany Slovenskej republiky, Kutuzovova č. 8, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. SEĽUZ-4-59-2/2016-OdSP zo dňa 30.08.2016, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo dňa 23.02.2017, č. k. 1Sa/18/2016-134, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 23.02.2017, č. k. 1Sa/18/2016-134 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d ě a ľ š i e k o n a n i e .

Odôvodnenie

1. Krajský súd rozsudkom č. k. 1Sa/18/2016-134 zo dňa 23.02.2017 zamietol správnu žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. SEĽUZ-4-59-2/2016-OdSP zo dňa 30.08.2016 (ďalej aj „preskúmané rozhodnutie“). Uvedeným rozhodnutím žalovaný zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil prvostupňové správne rozhodnutie Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia (ďalej aj „VÚSZ“) č. VÚSZ-65406002865008 z 15.06.2016, ktorým bol žalobcovi od 01.07.2016 zvýšený výsluhový dôchodok zo sumy 715,98 € mesačne o 0,07 € na sumu 716,05 € mesačne.

2. Z obsahu administratívneho spisu mal krajský súd preukázané, že žalobcovi bol od 01.01.1992 podľa § 40 a § 43 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení priznaný dôchodok za výsluhu rokov, pre výšku ktorého mu bola zvýhodneným zápočtom zhodnotená doba 62 rokov a 6 mesiacov. Dospel k záveru, že správne orgány pri valorizácii výsluhového dôchodku od 01.07.2016 postupovali v súlade s § 68 ods. 1 a 3 zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení (ďalej len „zákon č. 328/2002 Z. z.“); keďže do doby trvania služobného pomeru sa na účely zvýšenia výsluhového dôchodku nezapočítava doba výkonu služby zhodnotenej zvýhodneným započítaním a služobný pomer žalobcu trval len 14 skončených rokov, výsluhový dôchodok bol zvýšený v súlade s § 68 ods. 3 zákona č. 328/2002 Z. z. o 0,07 € (1,90/30 x koeficient 1). Zohľadnil pritom aj skutočnosť, že zatiaľ neexistuje žiadne právoplatné rozhodnutie správnych orgánov, ktorým by došlo k prepočtu zhodnoteného obdobia pri rozhodovaní o

zvýšení výsluhového dôchodku podľa § 68 ods. 1 zákona č. 328/2002 Z. z..

3. Žalobca (ďalej aj „sťažovateľ“) napadol rozsudok krajského súdu včas podanou kasačnou sťažnosťou z dôvodov podľa § 440 ods. 1 písm. f/, g/, a h/ SSP, teda z dôvodu, že nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci, a že sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu.

4. Poukázal na to, že v rokoch 1959 až 1991 odslúžil a odpracoval ako výkonný letec -pilot Československej ľudovej armády 14 rokov a ako letec-pilot SLOV-AIRU 17 rokov, ktoré mu boli pre nárok na dôchodok za výsluhu rokov započítané dvojnásobkom, ale ktoré sú mu od 01.12.2006 bez zjavnej príčiny krátené na 14 rokov. Dôchodok za výsluhu rokov sa od 01.05.1998 považuje za výsluhový dôchodok podľa § 94 zákona č. 114/1998 Zb. a od 01.07.2003 sa považuje za výsluhový dôchodok podľa § 125 ods. 13 zákona č. 328/2003 Z. z..

5. Namietol nesprávne zohľadnenie dôb služby už pri zvýšení výsluhového dôchodku od 01.12.2006 (len za 28 rokov) a od roku 2007 len za 14 rokov služby, teda bez zohľadnenia dôb v civilnom sektore. Má za to, že v novelách zákona č. 328/2002 Z. z. došlo k dodatočným zmenám podmienok valorizácie, čo považuje za diskriminačné, lebo to predstavuje rozdielne zaobchádzanie s poberateľmi dôchodkových dávok. Podľa jeho názoru pri valorizácii dôchodku za výsluhu rokov nie je akceptovateľné vylúčenie civilných dôb - hoci pre nárok a výšku tohto dôchodku mu bola započítaná doba 62 rokov, valorizácia mu bola priznaná len za 14 rokov.

6. Okrem toho sťažovateľ poukázal i na to, že doteraz mu Ministerstvo obrany SR odmieta v I. kategórii funkcií zhodnotiť ako ostatnú službu dobu od 01.09.1959 do 06.03.1960 (189 dní), hoci od 01.09.1959 do 30.09.1961 bol poslucháčom Vojenskej školy leteckej, ku dňu 01.09.1959 mal už odlietaných 60 hodín. Prípravu na vojenskej leteckej škole podľa jeho názoru treba považovať za prípravu na výkon profesionálnej služby v ozbrojených silách v I. pracovnej kategórii ako u banických učňov alebo učňov - fúkačov skla, resp. v I. kategórii funkcií podľa Nariadenia náčelníka generálneho štábu ČSĽA č. 11 zo dňa 02.08.1985. Napriek jeho žiadostiam mu ministerstvo obrany ani ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny nepredložili rezortné zoznamy o zaraďovaní zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie z dôvodu, že takými zoznamami nedisponujú.

7. Sťažovateľ z uvedených dôvodov žiadal, aby kasačný súd rozsudok krajského súdu zmenil, rozhodnutie žalovaného zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Súčasne žiadal, aby mu kasačný súd priznal náhradu trov konania pred krajským súdom vo výške 803,97 €.

8. Žalovaný vo vyjadrení k žalobe poukázal na to, že sťažovateľ v kasačnej sťažnosti označil rozhodnutie žalovaného ako rozhodnutie č. „SEĽUZ-4-49-2/2016-OdSP z 30.08.2016“ hoci v žalobe sa domáhal preskúmania rozhodnutia „č. SEĽUZ-4-59-2-2016-OdSP z 30.08.2016“.

9. Poukázal na to, že podľa § 440 ods. 2 SSP „dôvod kasačnej sťažnosti uvedený v odseku 1 písm. g/ až i/ sa vymedzí tak, že sťažovateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Dôvod kasačnej sťažnosti nemožno vymedziť tak, že sťažovateľ poukáže na svoje podania pred krajským súdom“. Pri vymedzení dôvodov kasačnej sťažnosti žalobca uviedol, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci, a že sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu, napriek tomu neuviedol, akú ustálenú rozhodovaciu prax kasačného súdu mal na mysli. Vo vzťahu k dôvodu podľa § 440 ods. 1 písm. f/ SSP neuviedol, v čom vidí nesprávnosť postupu krajského súdu, ani to, ktoré procesné právo bolo zo strany súdu porušené.

10. Názor žalobcu o nedokonalosti právnej úpravy zvyšovania (valorizácie) výsluhových dôchodkov v osobitnom systéme sociálneho zabezpečenia ešte nezakladá nezákonnosť rozhodnutia žalovaného o zvýšení výsluhového dôchodku za 14 rokov služby podľa predpisu účinného v čase valorizácie.

11. K námietke nezapočítania doby pred 18. rokom veku v I. kategórii funkcií žalovaný poukázal na to, že na vymeranie a výpočet výšky dôchodku za výsluhu rokov sa započítavala len doba zamestnania od dosiahnutia veku 18 rokov.

12. Z uvedených dôvodov žalovaný navrhol, aby kasačný súd kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú zamietol.

13. V replike na vyjadrenie žalovaného sťažovateľ opravil označenie preskúmaného rozhodnutia na č. j. SEĽUZ-4-59/2016-OdSP zo dňa 30.08.2016. Zotrval na požiadavke zhodnotenia doby štúdia na vojenskej leteckej škole aj od 01.09.1959 do 07.03.1960 v I. kategórii funkcií v rozsahu 159 dní z dôvodu, že už pred nástupom do tejto školy mal nalietaných viac ako 60 hodín ako člen Zväzarmu.

14. Z rozsudkov niektorých krajských súdov pritom vyplýva, že zamestnanie I. a II. kategórie funkcií bolo možné získať aj pred fyzickým vekom 18 rokov. K podaniu sťažovateľ pripojil kópiu rozsudku Krajského súdu v Prešove zo dňa 29.06.2017, č. k. 1Sa/19/2016-71.

15. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný preskúmal rozsudok krajského súdu bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že kasačnej sťažnosti, ktorú posudzoval podľa § 453 ods. 2 veta prvá za bodkočiarkou SSP, je treba vyhovieť.

16. Pokiaľ ide o tvrdenie žalovaného vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti, že na vymeranie a výpočet výšky dôchodku za výsluhu rokov sa započítavala len doba zamestnania od dosiahnutia veku 18 rokov, kasačný súd nad rámec kasačného konania považuje za potrebné uviesť, že toto jeho tvrdenie nemá oporu v ustanovení § 41 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb..

17. Kasačný súd mal preukázané, že žalobcovi bol priznaný dôchodok za výsluhu rokov podľa § 40 až 43 zákona č. 100/1988 Zb..

18. Podľa § 40 ods. 1 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb. v znení platnom do 30.06.1999 občan má nárok na dôchodok za výsluhu rokov, ak bol zamestnaný po dobu potrebnú pre nárok na tento dôchodok ako veliteľ lietadla, pilot, navigátor, palubný technik-inžinier, palubný mechanik, rádiotelegrafista, rádiotelefonista, palubný sprievodca a ak bol zamestnaný vo Zväze pre spoluprácu s armádou, aj výsadkár-inštruktor (ďalej len „výkonný letec“).

19. Podľa § 41 ods. 1 písm. d/ zákona č. 100/1988 Zb. doba zamestnania potrebná pre nárok na dôchodok za výsluhu rokov je 25 rokov zamestnania výkonného letca.

20. Podľa § 41 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb. doba zamestnania výkonného letca sa započítava do doby zamestnania potrebnej pre nárok na dôchodok za výsluhu rokov podľa počtu nalietaných hodín v tomto zamestnaní ustanoveného vykonávacím predpisom jedenaplnásobne alebo dvojnásobne.

21. Podľa § 42 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. dôchodok za výsluhu rokov tvorí 50 % priemerného mesačného zárobku.

22. Podľa § 55 zákona č. 100/1988 Zb. ak sú súčasne splnené podmienky nároku na výplatu viacerých dôchodkov toho istého druhu alebo ak sú súčasne splnené podmienky nároku na výplatu starobného, invalidného, čiastočného invalidného dôchodku a dôchodku za výsluhu rokov, vypláca sa iba jeden dôchodok, a to vyšší (najvyšší). Pri súčasnom splnení podmienok nároku na výplatu starobného, invalidného, čiastočného invalidného dôchodku a dôchodku za výsluhu rokov, ale rovnakej výšky, vypláca sa dôchodok, ktorý si oprávnený zvolil. Dňom úpravy výplaty dôchodkov pre súbeh zanikajú nároky na dôchodky, ktoré sa nevyplácajú.

23. Podľa § 94 zákona č. 114/1998 Zb. o sociálnom zabezpečení vojakov, účinného od 01.05.1998,

dôchodky za výsluhu rokov, na ktoré vznikol nárok podľa doterajšieho predpisu, tento nárok trvá ku dňu účinnosti tohto zákona a na ktorých výplatu sú príslušné orgány sociálneho zabezpečenia vojakov, sa považujú za výsluhové dôchodky podľa tohto zákona vo výške, v akej patrili ku dňu jeho účinnosti, a zvyšujú sa od tohto dňa o 12 %.

24. Podľa § 125 ods. 13 zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov výsluhové dôchodky priznané a vyplácané podľa § 89 ods. 2 a 3, § 91, § 92 ods. 2 a § 94 zákona č. 114/1998 Z. z. o sociálnom zabezpečení vojakov v znení neskorších predpisov sa odo dňa účinnosti tohto zákona považujú za výsluhové dôchodky podľa tohto zákona vo výške, v akej patrili ku dňu jeho účinnosti, a od tohto dňa sa zvyšujú o 10 %. Na výplatu týchto dôchodkov je príslušný útvar sociálneho zabezpečenia ministerstva alebo Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia. Výplata týchto dôchodkov sa financuje z osobitného účtu.

25. Z citovaných ustanovení je zrejmé, že dôchodok za výsluhu rokov nie je výsluhovým dôchodkom podľa zákona č. 114/1998 Zb., resp. podľa zákona č. 328/2002 Z. z., iba sa za výsluhový dôchodok považuje, a to na účely jeho ďalšej výplaty a valorizácie z osobitného systému sociálneho zabezpečenia policajtov a profesionálnych vojakov, keďže zákon č. 328/2002 Z. z. už neupravuje podmienky vzniku nároku na dôchodok za výsluhu rokov.

26. Súčasne je potrebné konštatovať, že dôchodok za výsluhu rokov žalobcu, považovaný za výsluhový dôchodok, má od dovŕšenia dôchodkového veku jeho poberateľa charakter dávky v starobe.

27. Podľa § 68 ods. 1 zákona č. 328/2002 Z. z. v znení účinnom do 30.04.2013, výsluhové dôchodky, invalidné výsluhové dôchodky, vdovské výsluhové dôchodky, vdovecké výsluhové dôchodky a sirotské výsluhové dôchodky priznané a vyplácané do 30. júna príslušného kalendárneho roka sa zvyšujú od 01. júla príslušného kalendárneho roka v závislosti od priemerného medziročného rastu spotrebiteľských cien a od medziročného rastu priemernej mzdy v hospodárstve Slovenskej republiky vykázaných Štatistickým úradom Slovenskej republiky za kalendárny rok, ktorý predchádza príslušnému kalendárnemu roku, ktorým je rok, v ktorom sa zvýšenie týchto dávok vykonáva; výsluhové dávky sa zvyšujú od 01. júla príslušného kalendárneho roka o percento určené ako súčet jednej polovice percenta medziročného rastu spotrebiteľských cien a jednej polovice percenta medziročného rastu priemernej mzdy v hospodárstve Slovenskej republiky zisteného za predchádzajúci kalendárny rok, ak v odseku 13 nie je ustanovené inak.

28. Podľa § 68 ods. 2 zákona č. 328/2002 Z. z. v znení účinnom do 30.04.2013, výsluhové dôchodky, invalidné výsluhové dôchodky, vdovské výsluhové dôchodky, vdovecké výsluhové dôchodky a sirotské výsluhové dôchodky priznané od 01. júla do 31. decembra príslušného kalendárneho roka sa zvyšujú odo dňa ich priznania v závislosti od priemerného medziročného rastu spotrebiteľských cien a od medziročného rastu priemernej mzdy v hospodárstve Slovenskej republiky vykázaných Štatistickým úradom Slovenskej republiky za kalendárny rok, ktorý predchádza príslušnému kalendárnemu roku, ktorým je rok, v ktorom sa zvýšenie týchto dávok vykonáva; výsluhové dávky sa zvyšujú od 01. júla príslušného kalendárneho roka o percento určené ako súčet jednej polovice percenta medziročného rastu spotrebiteľských cien a jednej polovice percenta medziročného rastu priemernej mzdy v hospodárstve Slovenskej republiky zisteného za predchádzajúci kalendárny rok, ak v odseku 13 nie je ustanovené inak.

29. Podľa § 68 ods. 1 zákona č. 328/2002 Z. z. v znení zákona č. 80/2013, účinnom od 01.05.2013, výsluhové dôchodky, invalidné výsluhové dôchodky, vdovské výsluhové dôchodky, vdovecké výsluhové dôchodky a sirotské výsluhové dôchodky priznané a vyplácané do 30. júna príslušného kalendárneho roka sa zvyšujú od 01. júla príslušného kalendárneho roka v závislosti od pevnej sumy zvýšenia dôchodkových dávok ustanoveného vo všeobecných predpisoch o sociálnom poistení na tento kalendárny rok a podľa postupu uvedeného v odsekoch 3, 5 až 11.

30. Podľa § 68 ods. 3 zákona č. 328/2002 Z. z. v znení účinnom od 01.05.2013 výsluhový dôchodok sa zvyšuje o pevnú sumu, ktorá sa zistí ako podiel pevnej sumy zvýšenia starobného dôchodku

ustanoveného vo všeobecných predpisoch o sociálnom poistení a čísla 30, a takto zistená suma sa vynásobí ustanoveným koeficientom. Koeficient za 15 rokov trvania služobného pomeru sa ustanovuje číslom 1 a za každý ďalší skončený rok trvania služobného pomeru sa tento koeficient zvyšuje o 2. Do doby trvania služobného pomeru sa na účely zvýšenia výsluhového dôchodku nezapočítava doba výkonu služby zhodnotená zvýhodneným započítaním podľa § 59 a doba služobného pomeru zvýšená podľa § 123 ods. 2 písm. a/ s tým, že ak doba trvania služobného pomeru bez započítania doby výkonu služby zhodnotenej zvýhodneným započítaním podľa § 59 je menej ako 15 rokov, ustanovený koeficient je číslo 1.

31. Žalobca, nar. XX.XX.XXXX, ku dňu priznania dôchodku za výsluhu rokov (od 01.01.1992) získal doteraz potvrdených len 14 rokov zamestnania výkonného letca ako vojak z povolania a 17 rokov zamestnania výkonného letca v civilnom sektore, teda spolu 31 rokov, ktoré mal pre nárok na výsluhový dôchodok započítané dvojnásobne, teda v rozsahu 62 skončených rokov.

32. V žalobe namietal diskrimináciu pri valorizácii jeho dôchodku za výsluhu rokov z dôvodu, že mu podľa § 68 ods. 3 zákona č. 328/2002 Z. z. nie je zohľadnená nielen dvojnásobne zhodnotená doba zamestnania výkonného letca, ale namietal aj to, že na účely valorizácie bola zohľadnená len skutočná doba služby vojaka z povolania v rozsahu 14 rokov, ale nebola zohľadnená aj civilná doba zamestnania výkonného letca v rozsahu ďalších 17 rokov, ktorá bola významná pre získanie nároku na dôchodok za výsluhu rokov. V tejto súvislosti poukázal na to, že starobný dôchodok mu Sociálnou poisťovňou doteraz nebol priznaný.

33. Krajský súd sa s touto druhou námietkou žalobcu opomenul vysporiadať. Kasačný súd preto jeho rozsudok zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie podľa § 462 ods. 1 v spojení s § 440 ods. 1 písm. e/ SSP.

34. V ďalšom konaní sa krajský súd vysporiada s uvedenou námietkou z hľadiska nároku na valorizáciu dôchodku, považovaného za dávku v starobe aj za 17 rokov zamestnania navrhovateľa ako výkonného letca v civilnom sektore a posúdenia otázky súladu ustanovenia § 68 ods. 3 zákona č. 328/2002 Z. z. s Ústavou SR vo vzťahu k valorizácii dôchodku za výsluhu rokov, priznaného podľa § 40 a nasl. zákona č. 100/1988 Zb. a považovaného za výsluhový dôchodok, bez zohľadnenia tejto doby.

35. Tento rozsudok bol prijatý pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný riadny opravný prostriedok.